

SZAKÁLL LÁSZLÓNÉ

A gyártelepi katolikus egyházközség és a Jézus Szíve templom története

II. rész

A műhelytelepi katolikus egyházközség boldogan vette birtokába az 1944. június 29-én felszentelt Jézus Szíve templomot. A templomépítés kezdeményezőjét, Lányi Ferencet bensőséges ünneppel búcsúztatták 1944 szeptemberében nyugdíjba vonulásakor. Utódja a Főműhely élén Kerényi Béla műszaki főtanácsos lett. Az év nyara-ősze a bombázások szörnyűségével telt el, a front közeledtével többen elmenekültek. A németek a főhadiszállásukat a Műhelytelepen rendezték be, megfigyelőállásukat az új templom tornyába helyezték. Ennek következménye a torony szétlövése és a templom északi falának belövésekkel teli megrongálódása lett. A templom belső mennyezetén a repeszek, lövések nyomai ma is láthatóak. A szovjetek 1944. december 8-án érték el Dunakeszi térségét és 28-án foglalták el végleg. A megpróbáltatások borzalmas napjait, hónapjait a telep lakói Delia főtisztelendő úrral együtt pincékben töltötték. A harcok elülte után a műhelytelepiek elhagyva bűvőhelyüket hozzáálltak a romok eltakarításához. A főműhely 1945. január 26-án megkezdte munkáját. A beinduláshoz Lányi segítségét kérték. A szakemberek elsőként a torony helyreállítását végezték el. Az iskola épületét a szovjetek birtokolták. A tanítás a hittanoktatással együtt átmenetileg a Magyarság zöld-termében folyt. Körmeny Lajos iskolaigazgatót 1946-ban nyugdíjazták. Ő volt a Jézus Szíve templom első és utolsó kinevezett kántora. 1951-től jelen ideig a kántorságot illetmény nélkül, „Isten dicsőségére” végezték: Kuti Antal, Bencsik László, Szentkúti Péter, Baka József, Kiss Gézané, Dr. Tasi László és Altsach Gergely. A MÁV Elemi Iskola igazgatója Pallós László lett. Zeneértőként átvette a 30-as években alakult, Vavra István által vezetett Szent Cecília egyházi vegyeskart. A tantermekben a falon maradt a feszület, a tanítás minden nap imával kezdődött. A hittanórákat Delia tisztelendő úr tartotta az iskolában.

Az 1949-es elsőáldozók

Az 1949-ben készült fényképen látható, hogy az elsőáldozó osztályt még elkísérhette (jobbról) Pallós László igazgató, Maár Tihamérné tanítónő, és Delia István tisztelendő úr. Az iskolát 1950-ben államosították, nehéz idők következtek. Pallós nem vállalta tovább az iskolavezetést. Az egyházi kórus is megszűnt. A Béke úti házban megvonták az egyházközségi hivatal működését. Delia tisztelendő úrnak a községi plébániára kellett költöznie, igen sanyarú körülmények közé. Onnan járt

a Műhelytelepre papi szolgálatát teljesíteni. Segítője Fodor Ilo-
na, telepen élő szerzetes nővér volt, aki Gellai István bácsit, az egyházközség első sekrestyését váltotta a szolgálatban. Megszűnt az iskolakápolna idején alakult Oltáregylet is, melynek tagjai a csoportos imaórák mellett kézimunkáztak, hímeztek, horgolták a templomi és jótékonyági vásárra szánt terítőket, előkészítették a templomi ünnepeket.

Hárompapos esküvő. Középen Fehér Zoltán

Delia Istvánt 1956-ban Fehér Zoltán (született Kőszegen 1918-ban, meghalt Vácon 1975-ben), a váci papnevelő szeminárium korábbi gondnoka követte a lelkipásztori szolgálatban. Lakhelyül albérletként a Fő út 182. szám alatti igen leromlott állapotú, volt Rozsnyai vendéglő helyiségét vette ki. Mivel 1957-ben az egyházközség elnyerte a plébánia címet, a lakhely egyben plébániahivatalként is funkcionált. Fehér Zoltán határozott megjelenésével, jól kommunikációs készségével kedvező kapcsolatot alakított ki a hívekkel, az iskolavezetéssel és a tantestülettel. A hittanórákat – ha csekély létszámmal is, de – az iskolában tartotta. Az ő működése alatt készült el 1961-ben a „csodálatos kenyérszaporítás”-t megjelenítő gyönyörű főoltárkép, Károly Gyula egyházi festőművész alkotása. Jobb oldalán a művész megörökítette az alapító Lányi Ferenc családját, bal oldalán pedig a sokat adományozó gazdákra emlékeztető idősödő paraszt házaspárt. Ezekben az években került az oldalfalakra Szanka József, a Járműjavító Üzem festő-mázoló, aranyozó mester munkája, a Jézus Szívét tisztelő „12 ígéretének” egy-egy mondata. Csakhamar a szembeoltár megépítésére is sor került. Anyagi fedezet hiánya miatt praktikus megoldásként két mives ülőpad összetételével készítették el. A padok előzőleg a szentélyben a Lányi család helyéül szolgáltak. Fehér Zoltán törekedett a szertartások lélekemelő, magasztos ünnepélyességére. Gyakran előfordult a főpapos vagy a többpapos szentmise, esküvő. 1959-1981-ig vasár- és ünnepnapokon 9 órakor a gyártelepi Jézus Szíve templomban SBB Peisch Ferenc szalézi szerzetes páter kíségetőként misét tartott és előtte gyóntatott. Csillaghegyről autójával kora reggel érkezett. Huszonkét év szolgálat után búcsúlevélben köszönt el az őt nagyon kedvelő és tisztelő híveitől. Feri atya még él, 87 éves.

1965-ben Fehér Zoltán Vádra került. Dr. Oláh Antal (született Budapest, 1920. június 30-án) követte őt a templom élén. Mivel a plébánia bérelt helyét megszüntették (a Fő út 114. al-
at-

ti gyártelepi gyógyszerterát költöztették ide), az új plébánosnak albérletet kellett keresnie. Testvérei anyagi támogatásával, 1968-ban, a Fillér utca északi részén, a 7. szám alatt, az ekkor épült OTP lakásokban vett ingatlant. A továbbiakban itt működött a plébániahivatal is.

Oláh atya lelkipásztori munkájának kezdetén továbbra is nehéz idők jártak. A hittanórák a sekrestyébe szorultak. A hittanra járó gyerekek száma kevés volt. Nem sok szülő vállalta az írásos kérelemmel járó legális beíratást. A Gyártelep különösen veszélyes hely volt. Figyelték a vallásgyakorlókat, templomba járókat. Többen az 1949 előtti vallásosságukat elleplezték vagy megtagadták. A pálfordulás különösen néhány oltár-egyleti és egyházközség vezetőségi tagnál volt megdöbbentő. Azért maradtak még megfélemlíthetetlen, vallásgyakorláshoz hű családok. Oláh plébános úr segítői voltak: „Sellmama”, a „Templomanya” (1957-től folyamatosan, már Fehér Zoltán ideje alatt is), egyházközség testületi elnökként Káldos Endre, majd Bozsó Zoltán és mások. A plébános csakhamar felmérte az új családok beköltözésével folyamatosan bővülő egyházközség vallásgyakorlási igényeit. Lelkipásztori tevékenységének fő célkitűzéseként igyekezett közösségteremtő céllal kulturális programokat kezdeményezni. Az 1970-es években több alkalommal zárandokutakat szervezett Lourdes-ba. 1989-től örömmel adott helyet a Bárdos Lajos Általános Iskola mára már hagyományossá váló október 1-i hangversenyeinek, majd 1992 májusában a Bárdos Iskolák Országos találkozásának. Oláh plébános úr szolgálata alatt 1995-ben alakult a Harmonia Sacra vegyes kar Szakáll Lászlóné ny. iskolaigazgató-karnagy vezetésével, melynek adventi és búcsúnapi hangversenyét minden évben megrendezik a templomban. E kórus, az 1950-ben feloszlott Szt. Cecília kórus jogutódja. Időközben a 70-es években ifjúsági kamarakórus is működött Kiss Zsuzsa, akkor még karnagynövendék irányításával.

A hitoktatás 1989 után az egyházközség területén lévő iskolákban zajlott. Kezdetben maga a plébános úr tartotta, majd civil hittanoktatók álltak helyébe. A felnőttek imacsoportokban találták meg helyüket. Oláh atya másik nagy célkitűzése az egyházközség fiatalítása volt. 1990-ben Dr. Brusznai József plébános úrral és Kaló Andrásnéval létrehozta a Szentjánosbogár Alapítványt, melynek feladatául a 6-16 éves gyermekek lelkiéletre való felkészítését tűzték ki. Dr. Jankovics István kezdeményezésére megalakult az „Európai Cserkészet” Nérai Szent Fülöp Cserkészcsapata. Az ügyet a plébános úr és a felnőtt vezetők, Fehér Ida ny. óvónő, Worowska Tereza, Greskovits János, dr. Ládai Balázs aktívan támogatták. Ma már a tagok ifjává és felnőtté cseperedve Szentjánosbogár Klubba, a cserkészek vezetőkké váltak. Ők bonyolítják az évközi programokat, a nyári táborozást, az egyházi szertartásokon a gitáros éneklést. Oláh atya életében kiemelt eseményre került sor 1990-ben. II. János Pál pápa magához hívatta, hogy számoljon be a magyar katolikus ifjúság mozgalmairól, különösen dunakeszi vonatkozásaiban.

Az egyházközség lelki életének erősítésével párhuzamosan szükségessé vált a templom épületének, berendezésének kiegészítése. Így készült el a 60-as évek végén Kitlinger ötvösművész munkájaként a keresztelőkút. 1968-ban a harangok a haranglábról felkerültek a toronyba. 1955-től 1963-as haláláig, a Gyártelepre költöző id. Merksz Ferenc volt a harangozó. Elkészült a templom előterét lezáró üvegezett fal. 1992-ben Keszthelyi Ferenc váci püspök felszentelte a templom külső falán elhelyezett, Lengyel István művésztanár készítette Mindszenty József domborművet. A templom déli oldalán felépült Szt. Imre Ifjúsági Ház szentelésére 1995-ben került sor. 1999-ben megtörtént a templom gázvezetékes fűtésének beszerelése. 2000-ben átépült az orgona. Oláh plébános úr építkező tevékenységének koronája a Jézus Szíve plébánia (benne az ifjúsági előadóteremmel) megvalósítása volt. Előzőleg 2000-ben megvette a területet a MÁV-tól. Az ünnepélyes felszentelést dr. Beer Miklós váci püspök végezte 2003. december 13-án. Az előadóterem a rendezvények színhelyévé vált, pl. 2004-ben kiállításal emlékeztünk a templom 60 éves fennállására.

Dr. Oláh Antal tenni akarását szolid, de állhatatos közéletiségét a város vezetősége és a hívek is nagyra becsülték. Ennek jeléül az egyházközség 1997. október 18-án megünnepelte az apát cím adományozását, 2000-ben 80. születésnapját, mely alkalommal a város díszpolgárává emelte, 2005-ben pedig gyémánt miséjét. Dr. Oláh Antal apátplébános, püspöki tanácsos egészségi állapota miatt papságának 61., gyártelepi működésének 41. éve után 2006-ban nyugdíjba vonult. Ez év szeptember 1-től Szádoczky Károly apát, kanonok, plébános lett az utód. Károly atya a helyzet felmérése után cselekedett. 2008-ban megtörtént a templom életveszélyes elektromos vezetékeinek teljes lecserélése. A toronysisak felújító mázolást kapott. (A toronyóra sohasem működött.) Az egyházközség ebben az évben kiállításal emlékezett meg az Eucharisztikus Kongresszus 70. évfordulójáról a plébánia előadótermében. 2009-ben a templom felszentelésének 65. évfordulójára megújult a főbejárat, a lépcső új burkolatot kapott. A templom belső tere kifestve fogadta a híveket és az ajándékba kapott Jézus Szíve szobrot. Az évforduló ünnepélyes szentmiséjén szentelték fel a szentélyben elhelyezett új Jézus Szíve nemzeti és pápai zászlókat. Ezek mellé került a 30-as évekből fennmaradt két lobogó. A lelkiélet minőségi javítása céljából Károly plébános úr hetente bibliaórát tart, ezen kívül Szentségimádásokat, tanácsos ünnepeken ünnepi miserendet vezetett be. Évenként egy-két zárandoklatot szervez kiemelt búcsúhelyekre. Gondot fordít a fiatalág aktivizálására.

Úgy tűnik a gyártelepi római katolikus egyházközség átvészelte a 20. század viharait, a 21. század elején is vallja és meg is akarja tartani az alapítólevél zárómondatában megjelölt mottót: „Hirdesse a dunakeszi műhelytelepi Jézus Szíve templom, hogy Isten nélkül nincs Haza, nincs feltámadás, hogy az élet viharai-ban egyedül Istenhez menekülhet az emberi lélek és hogy csak vele és Érette akarunk élni, Amen.”

